

Studiedag Heel mbo leest verder! *Uitdagingen en succesfactoren*

Vrijdag 6 februari 2026 in De Eenhoorn, Amersfoort

Leesbevordering kan een grote bijdrage leveren aan de taalontwikkeling van studenten. Daarom is twee jaar geleden landelijk het offensief 'Heel mbo Leest' gelanceerd, waarmee lezen ook in het mbo op de kaart gezet is. Met de aanpak 'de Bibliotheek op school' werken scholen samen met bibliotheken aan inbedding van leesbevordering in het beroepsonderwijs.

Uit het meest recente PISA-onderzoek is immers gebleken dat een derde van de 15-jarigen in Nederland het risico loopt het onderwijs laaggeletterd te verlaten. Bij vmbo-leerlingen, waaronder veel toekomstige mbo-studenten, is deze groep zelfs omvangrijker. Voldoende taalvaardig zijn is een belangrijke voorwaarde om een mbo-opleiding succesvol te kunnen afronden, te kunnen deelnemen aan de arbeidsmarkt of door te stromen naar een vervolgopleiding. Reden voor het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap om de samenwerking tussen scholen en de bibliotheek te stimuleren in de aanpak 'de Bibliotheek op school' met een subsidie vanuit het Masterplan Basisvaardigheden.

Stichting Lezen en de Mbo Taalacademie organiseren op 6 februari een studiedag voor docenten uit het mbo en medewerkers van de bibliotheken die betrokken zijn of geïnformeerd willen worden over 'de Bibliotheek op school'. Op deze studiedag bieden we inhoudelijke onderbouwing voor leesactiviteiten in het mbo en presenteren we de stand van zaken van leesinitiatieven in het mbo. Doel van de studiedag is scholen en bibliotheken te verbinden en te enthousiasmeren, uitdagingen te erkennen en succesfactoren te benoemen.

De aanmelding start maandag 3 november 2025. Leden ontvangen een uitnodiging via de mail.

Kosten voor deelname:

Leden van de Mbo Taalacademie: gratis

Niet-leden: € 75

Programma Studiedag 6 februari

- 9.30 Inloop
- 10.00 - 10.05 Opening door dagvoorzitter - [Anja Valk](#), ITTA
- 10.05 - 10.25 [Aanmoedigingsprijs Mbo leest!](#) - [Tamar van Gelder](#), Stichting Lezen, [Martin Berendse](#), OBA namens VOB en [Adnan Tekin](#), MBO Raad
- 10.25 - 11.05 [Meer lezen - beter in taal](#) - [Kees Broekhof](#)
- 11.05 - 11.15 Zaalwissel
- 11.15 - 12.15 Deelsessies, keuze uit zeven deelsessies
1. [Van verplichting naar verleiding: welkom in Bibliotheek op school](#) - [Yvonne Hobma](#), [Firda en Marije Remmelts](#), Bibliotheek Drachten
 2. [Practice what you preach! Een leesclub organiseren doe je zó](#) - [Renée den Breems](#), [Passionate Bulkboek](#)
 3. [Digitaal lezen, anders lezen?](#) - [Niels Bakker](#), Stichting Lezen
 4. [Begrijpend lezen in een meertalige context](#) - [Marloes Robijn](#), Stichting Lezen
 5. [Lezen op het Deltion College: Van eerste bladzijde tot breed gedragen beweging](#) - [Annetta de Vries-Tabak](#) en [Annemiek Evers-Werming](#), Deltion
 6. [Op safari door de schoolbieb. Ervaringen van leesmediaconsulenten](#) - [Esther Dekker](#), Bibliotheek Kennemerwaard, [Levi Smits](#), Bibliotheek Rozet
 7. [Leesvaardigheid: de kracht zit hem in de verbinding](#) - [Emke Wang](#) en [Manouk van den Brink](#), ITTA
- 12.15 - 13.15 Lunch
- 13.15 - 13.30 Boekverkenning
- 13.30 - 14.00 [Young Adult-boeken in het mbo: verken de mogelijkheden!](#) - [Linda Ackermans](#), Radboud Universiteit Nijmegen
- 14.00 - 14.15 Zaalwissel
- 14.15 - 15.15 Deelsessies, keuze uit zeven deelsessies:
8. [Van verplichting naar verleiding: welkom in Bibliotheek op school](#) - [Yvonne Hobma](#), [Firda en Marije Remmelts](#), Bibliotheek Drachten
 9. [Heel Mondriaan leest: van visie tot actie](#) - [Marjolein Kool](#), [Shahida Ilahibaks](#), [Marleen Kloosterman](#), Mondriaan
 10. [Digitaal lezen, anders lezen?](#) - [Niels Bakker](#), Stichting Lezen
 11. [Begrijpend lezen in een meertalige context](#) - [Marloes Robijn](#), Stichting Lezen
 12. [Liefde voor Lezen in het mbo: OBA School](#) - [Maarten Lammers](#), [Nicole Lautenbach](#), [Tamar de Rijk](#), Openbare Bibliotheek Amsterdam
 13. [Leesbeleid opnemen en borgen](#) - [Sonja Engelenberg](#), [Firda en Bert Deuling](#), Fers
 14. [Leesvaardigheid: de kracht zit hem in de verbinding](#) - [Manouk van de Brink](#) en [Emke Wang](#), ITTA
- 15.30-16.00 [In gesprek met Maren Stoffels](#) - Young-adult auteur
- 16.00 Borrel

Sprekers plenair

Meer lezen, beter in taal – ook in het mbo

Kees Broekhof

Lezers zijn beter in taal. Mbo-studenten die moeite hebben met taal kunnen dus beter worden in taal door meer boeken te lezen. ‘Ze lezen toch al veel op hun telefoon?’ Dat is zo, maar die taal helpt ze niet om de teksten die ze op school moeten lezen beter te begrijpen. Een leescultuur op school, waarin de omgang met boeken dagelijkse kost is, kan voor deze studenten veel verschil maken. In deze presentatie vertelt leesbevorderaar Kees Broekhof hoe het komt dat lezen in de vrije tijd de taalontwikkeling vooruithelpt en wat scholen kunnen doen om studenten aan het lezen te krijgen.

Kees Broekhof werkt al meer dan 25 jaar als taalexpert en leesbevorderaar met scholen en bibliotheken. Hij is auteur van ruim 100 publicaties over taal en leesbevordering, waaronder de populaire reeks ‘Meer lezen, beter in taal’, een uitgave van Stichting Lezen.

Young Adult-boeken in het mbo: verken de mogelijkheden!

Linda Ackermans, Radboud Universiteit Nijmegen

Young Adult (YA)-literatuur is populair en heeft het onderwijs veel te bieden. In haar lezing spreekt Linda Ackermans over de meerwaarde van YA-boeken in het mbo. Wat is YA-literatuur precies, waarom zou je YA-boeken inzetten en hoe kun je dat effectief doen? Je krijgt achtergrondinformatie en recente wetenschappelijke inzichten over jongeren en lezen aangereikt, evenals boekentips en ideeën om in de praktijk met YA-literatuur aan de slag te gaan.

Linda Ackermans is literatuurwetenschapper en docente Nederlands in het voortgezet en hoger onderwijs. Ze doet onderzoek naar Young Adult-literatuur aan de Radboud Universiteit Nijmegen en spreekt en adviseert geregeld over jongerenliteratuur en leesbevordering. Zie www.yalezen.nl voor meer informatie.

Foto Lieke Vroomen

In gesprek

Maren Stoffels

Maren Stoffels (1988) publiceerde op haar zeventiende haar debuut *Dreadlocks en Lippenstift* en schrijft sindsdien *fulltime* jeugdboeken en thrillers. Van haar werk werden inmiddels ruim 800.000 exemplaren verkocht en meerdere titels vertaald.

Maren is een veelgevraagd spreker en stond in 2023 bovenaan als meest geboekte auteur bij De Schrijverscentrale. Ze bezoekt scholen in het hele land, waaronder veel mbo's, waar ze leerlingen en studenten weet te raken met haar humor, persoonlijke verhalen en aanstekelijke enthousiasme voor lezen en schrijven.

Foto Stefan Neeven

Deelsessies ochtend

Deelsessie 1: Van verplichting naar verleiding: welkom in Bibliotheek op school

Yvonne Hobma, Firda en Marije Remmelts, Bibliotheek Drachten

Op het mbo is lezen nog steeds niet vanzelfsprekend. Daarnaast voelt het voor veel studenten nog te vaak als een *moetje*: een verplichte leeslijst, een boekverslag, een opgelegd tempo. Dit leidt tot leesweerstand, en juist dát is zonde. Want wie leest, ontdekt werelden, vergroot zijn taal en leert kritisch kijken naar zichzelf en de maatschappij. Hoe zorgen we ervoor dat lezen niet langer wordt opgedrongen, maar uitnodigt en verleidt? In deze interactieve workshop ontdek je:

- Hoe je samen met de Bibliotheek op School lezen aantrekkelijk maakt voor studenten;
- Hoe je ervoor zorgt dat je je collega's, maar ook het management hierin meekrijgt;
- Hoe er uiteindelijk een leesklimaat ontstaat waarin studenten én docenten lezen normaal vinden en erover in gesprek gaan.

Yvonne Hobma is eerstegraads leraar Nederlands op Firda, locatie Cambuur in Leeuwarden, en leesambassadeur binnen het mbo. Daarnaast is zij auteur van de lesmethode Boom Nederlands 2F en 3F voor het mbo. Lezen is haar passie: ze verslindt boeken en helpt studenten graag bij het vinden van een boek dat écht bij hen past. Ze gunt studenten een positieve leeservaring, waarin zij kunnen verdwalen in verhalen, leren focussen en ontspannen, en hun leefwereld verbreden. 'Lees jezelf het leven door' is haar motto.

Marije Remmelts werkte tien jaar in het basisonderwijs als leerkracht en taal-leescoördinator, voordat zij in de bibliotheekwereld terechtkwam. Inmiddels is zij al acht jaar met veel plezier leesconsulent bij Bibliotheek Drachten. Sinds kort is de provincie ook actief op het mbo. Vanaf dit schooljaar werkt Marije als leesconsulent op drie locaties van Firda. Samen met de docenten bouwt zij aan een positief leesklimaat, waarbij studenten het juiste boek vinden. Want: 'Er is voor iedereen een boek'.

Deelsessie 2: *Practice what you preach!* Een leesclub organiseren doe je zó

Renée den Breems, *Passionate Bulkboek*

Leg een boek op de hoek van je bureau en studenten zullen het gegarandeerd even oppakken, bekijken of er een vraag over stellen. Verwissel het geregeld en zij krijgen onbewust mee dat dat lezen heus niet zó verschrikkelijk veel tijd kost. Zien lezen, dóet lezen. Maar lezen kost tijd en we hebben het al zo druk. Sámen lezen motiveert en dan gaat het een stuk makkelijker. Zelf zit Renée in meerdere leesclubs en inmiddels is duidelijk wat wel en niet werkt. In deze workshop introduceert Renée verschillende leesclubvormen, zet zij alle *do's en don'ts* op een rij en ga je naar huis met een compleet stappenplan om jouw eigen leesclub succesvol op te zetten. Wedden dat jouw enthousiasme je studenten aansteekt om óók meer te gaan lezen?!

Als bevlogen leesbevorderaar heeft Renée den Breems, hoofd Leesbevordering en Advies, samen met haar team het uitgangspunt om docenten te helpen waar wenselijk, te ontzorgen en samen met hen te kijken hoe een leescultuur te realiseren. Stap voor stap: van een verkennend gesprek, tot een inspirerende workshop, meerdaagse training of langduriger adviestrajecten, helpt de organisatie docenten om hun studenten de positieve leesspiraal te laten ervaren en zo duurzame lezers te creëren.

Deelsessie 3: Digitaal lezen, anders lezen?

Niels Bakker, Stichting Lezen

De komst van e-books, lees-apps en multimediale boeken roept de vraag op hoe digitaal lezen zich verhoudt tot het lezen van papier. Hoe voltrekt het leesproces zich achter het beeldscherm? Kunnen lezers zich even diep concentreren en onderdompelen in digitale teksten? Welke verschillen zijn er tussen digitale leesapparaten, zoals de smartphone, tablet en e-reader, in de leeservaring? Zijn er in dit opzicht verschillen tussen lezers, bijvoorbeeld in leeftijd en opleidingstype? In deze presentatie krijg je een 'stand van zaken' van empirisch onderzoek naar digitaal lezen. Met gerichte vragen nodigt Niels je uit om de onderzoeksresultaten toe te passen op de doelgroep van mbo-studenten.

Niels Bakker is in 2024 gepromoveerd op het proefschrift 'Digitaal lezen, anders lezen? De technologische lees(r)evolutie in empirisch perspectief'. Niels werkt als Teamleider Onderzoek bij Stichting Lezen en is, vanuit deze hoedanigheid, een van de redacteurs van Leesmonitor, een website met onderzoek naar lezen, leesbevordering en literatuureducatie.

Deelsessie 4: Begrijpend lezen in een meertalige context

Marloes Robijn, Stichting Lezen

Ruim 30% van de studenten in het mbo heeft een meertalige achtergrond. In de workshop doe je kennis op en krijg je handvatten over hoe je deze rijkdom aan talen in de klas kunt benutten. Hoe kunnen studenten hun thuistalen gebruiken bij het leren van het Nederlands? En hoe kun je ze daarbij ondersteunen zonder zelf al die verschillende talen te hoeven spreken? Ook krijg je tips voor boeken in de thuistalen en hoe je hiermee het onderwijs kunt verrijken.

Marloes Robijn werkt als specialist leesbevordering en meertaligheid bij Stichting Lezen, waar ze zich bezighoudt met zowel onderzoek rond meertaligheid als de vertaling naar de praktijk in de Bibliotheek op school.

Foto Keke Keukelaar

Deelsessie 5: Lezen op het Deltion College: Van eerste bladzijde tot breed gedragen beweging

Annetta de Vries-Tabak en Annemiek Evers-Werming, Deltion

Annemiek en Annetta werken aan een Deltion-brede aanpak voor leesbevordering en leesplezier. Vanuit hun rol als expert-leden leesbevordering binnen de Expertisegroep Nederlands van het Deltion College in Zwolle, zijn ze actief bezig om leesbevordering stevig op de agenda te zetten bij management en directie. Tegelijkertijd faciliteren ze kennisdeling en uitwisseling met docenten, zodat er gezamenlijk gewerkt wordt aan een sterke en inspirerende leescultuur binnen de school. Vanuit de wetenschappelijke bevindingen en de mbo-praktijk hebben deze twee docenten Nederlands divers onderwijsmateriaal ontwikkeld, zoals een lessenserie en een handleiding voor docenten en studenten, om leesplezier te stimuleren.

In deze workshop nemen Annemiek en Annetta je mee in hoe binnen het Deltion College leesplezier en leesbevordering duurzaam op de kaart wordt gezet. Ze laten zien hoe management, directie en docenten betrokken worden, en hoe er met elkaar wordt gebouwd aan een leescultuur waarin studenten gemotiveerd raken om te lezen – en vooral: om ervan te genieten! Van strategie naar praktijk, van losse initiatieven naar een gedeelde beweging. Tijdens deze workshop doe je inspiratie op waar je direct mee aan de slag kunt.

Annetta de Vries-Tabak is docent Nederlands bij het Deltion College in Zwolle. Annetta deed voor haar lerarenopleiding Nederlands in 2023 een afstudeeronderzoek naar succesfactoren voor Vrij lezen. De uitkomsten van haar onderzoek paste ze toe bij haar studenten Schoonheidsverzorging en studenten Mechatronica. Annetta is naast docent ook lob'er.

Annemiek Evers-Wermink is al meer dan 20 jaar werkzaam als docent Nederlands in het voortgezet speciaal onderwijs en het mbo. Zij is werkzaam bij het team Verpleegkunde bij het Deltion College en organiseerde een pilot waarin ze onderzocht hoe Vrij lezen in relatie tot de student het beste vorm gegeven kan worden. Ze nam interviews af bij studenten en docenten, onder wie ook praktijkdocenten. Annemiek is naast docent ook lob'er en stagebegeleider.

Deelsessie 6: Op safari door de schoolbieb. Ervaringen van leesmediaconsulenten

Esther Dekker Bibliotheek Kennemerwaard, Levi Smits, Bibliotheek Rozet

Elke mbo-opleiding is verschillend, dus hoe geef je nou succesvol vorm aan een Bibliotheek op school traject? Tijdens deze workshop word je ondergedompeld in de veelzijdigheid van het werk van een leesmediaconsulent, en ervaar je wat die kan betekenen voor jou als mbo-docent. Je leert over de verschillende successen en ook (briljante) mislukkingen uit de dagelijkse praktijk. Daarna volgen er inspirerende tips en praktische voorbeelden van projecten en werkvormen waarmee je direct aan de slag kunt in de klas. Na afloop ga je naar huis met inzichten en werkvormen die een rijke aanvulling kunnen zijn voor jezelf en de student.

Levi Smits werkt sinds 6 jaar als leesmediaconsulent voor Rozet Onderwijs in Arnhem. Daarvoor werkte hij als docent Engels op het Graafschap College waar hij met veel enthousiasme werkte aan leesplezier in de klas bij verschillende zorg en welzijn opleidingen. Zijn liefde voor taal en het aanzetten tot reflectie en verbeelding gelden als dagelijkse drijfveer voor zijn werk. In Arnhem zijn er 7 mbo-opleidingen die meedoen aan project de bibliotheek op school en elk jaar groeit dit aantal gestaag.

Esther Dekker is 3 jaar werkzaam als consulent Educatie 12+ voor de bibliotheek Kennemerwaard. In Alkmaar en Dijk & Waard hebben vijf mbo-opleidingen een Bibliotheek op school - samenwerking, waarin ook groei zit. Naast enthousiast zijn en gepassioneerd de leesliefde proberen over te brengen, loopt de liefde voor planten als een 'groen draadje' door het leven van Esther. Als praktijkinstructeur voor groen- en creatieve vakken is zij bij diverse lesprojecten met docenten, leerlingen en studenten betrokken.

Deelsessie 7: Leesvaardigheid: de kracht zit hem in de verbinding

Manouk van den Brink en Emke Wang, ITTA

Competent zijn in leesvaardigheid betekent dat een NT2-student zelf teksten kan begrijpen en met de informatie uit de teksten aan de slag kan gaan. Om hier als docent aan bij te dragen, is het belangrijk het lezen 'uit het hoofd' te krijgen en te zien wat de student doet met een tekst en wat hij van een tekst oppikt. Dat kun je goed doen door activerende werkvormen te gebruiken. Met deze werkvormen werk je bovendien aan de verbinding met andere vaardigheden als spreken en schrijven. Hierdoor gaat een tekst meer leven voor een student en kun je ervoor zorgen dat hij zich als lezer aangesproken voelt, dat hij echt in verbinding staat met de tekst. In deze workshop nemen Emke Wang en Anja Valk je mee in een aantal werkvormen die je bij elke tekst, op elk niveau en bij elk vak kunt gebruiken. En je bespreekt met anderen hoe je deze werkvormen in jouw onderwijs een plek kunt geven.

Emke Wang is senior adviseur bij het ITTA binnen het cluster mbo. Ze heeft ruime ervaring in het onderwijs, onder meer als docent NT2, docent Taal op de pabo en docentenopleider bij de lerarenopleiding, teamleider PDG, en opleider van remedial teachers, intern begeleiders en schoolvideo-interactiebegeleiders. Emkes specialisatie ligt in Nederlands als tweede taal, activerende didactiek en coöperatief leren.

Manouk van den Brink heeft een achtergrond in interculturele communicatie en heeft ervaring met verschillende takken in het onderwijs. Ze werkte onder meer op de thema's meertaligheid in het primair en voortgezet onderwijs, taal en ouderbetrokkenheid en basisvaardigheden voor volwassenen. Manouk ziet diversiteit en meertaligheid als verrijking en als iets waar, met de juiste aandacht en aanpak, juist veel voordelen op te behalen zijn.

Deelsessies middag

Deelsessie 8: Van verplichting naar verleiding: welkom in Bibliotheek op school

Yvonne Hobma, Firda en Marije Remmelts, Bibliotheek

Op het mbo is lezen nog steeds niet vanzelfsprekend. Daarnaast voelt het voor veel studenten nog te vaak als een *moetje*: een verplichte leeslijst, een boekverslag, een opgelegd tempo. Dit leidt tot leesweerstand, en juist dát is zonde. Want wie leest, ontdekt werelden, vergroot zijn taal en leert kritisch kijken naar zichzelf en de maatschappij. Hoe zorgen we ervoor dat lezen niet langer wordt opgedrongen, maar uitnodigt en verleidt?

In deze interactieve workshop ontdek je:

- Hoe je samen met de Bibliotheek op School lezen aantrekkelijk maakt voor studenten;
- Hoe je ervoor zorgt dat je je collega's, maar ook het management hierin meekrijgt;
- Hoe er uiteindelijk een leesklimaat ontstaat waarin studenten én docenten lezen normaal vinden en erover in gesprek gaan.

Yvonne Hobma is eerstegraads leraar Nederlands op Firda, locatie Cambuur in Leeuwarden, en leesambassadeur binnen het mbo. Daarnaast is zij auteur van de lesmethode Boom Nederlands 2F en 3F voor het mbo. Lezen is haar passie: ze verslindt boeken en helpt studenten graag bij het vinden van een boek dat écht bij hen past. Ze gunt studenten een positieve leeservaring, waarin zij kunnen verdwalen in verhalen, leren focussen en ontspannen, en hun leefwereld verbreden. 'Lees jezelf het leven door' is haar motto.

Marije Remmelts werkte tien jaar in het basisonderwijs als leerkracht en taal-leescoördinator, voordat zij in de bibliotheekwereld terechtkwam. Inmiddels is zij al acht jaar met veel plezier leesconsulent bij Bibliotheek Drachten. Sinds kort is de provincie ook actief op het mbo. Vanaf dit schooljaar werkt Marije als leesconsulent op drie locaties van Firda. Samen met de docenten bouwt zij aan een positief leesklimaat, waarbij studenten het juiste boek vinden. Want: 'Er is voor iedereen een boek'.

Deelsessie 9: Heel Mondriaan leest: van visie tot actie

Shahida Ilahibaks, Marleen Kloosterman en Marjolein Kool, ROC Mondriaan

Activiteiten rondom leesbevordering en leesplezier zijn bij ROC Mondriaan steeds meer aan de orde van de dag. Dit komt niet uit de lucht vallen, maar vergt tijd, inspanning en enthousiasme van docenten en beleidsmedewerkers. Zowel in de Kwaliteitsagenda van ROC Mondriaan als in taalbeleidsplannen van de scholen krijgt vrij lezen de aandacht. Hoe zorg je er nu voor dat deze mooie plannen daadwerkelijk duurzaam worden verankerd in de dagelijkse onderwijspraktijk?

Docenten van de School voor Zorg en Welzijn zetten zich al jaren in voor (meer) leesonderwijs in hun school. Tijdens deze workshop vertellen zij welke aanpak zij daarvoor gebruiken, maar ook tegen welke uitdagingen ze aanlopen. Daarnaast krijg je praktische handvatten om direct toe te passen in jouw lessen.

Marjolein Kool is beleidsadviseur Taal bij ROC Mondriaan en Projectleider van Heel Den Haag Leest.

Shahida Ilahibaks is docent Nederlands en taalcoördinator bij ROC Mondriaan in de sector Zorg en Welzijn.

Marleen Kloosterman is docent Nederlands bij ROC Mondriaan in de sector Zorg en Welzijn en projectleider bij Heel Den Haag Leest.

Deelsessie 10: Digitaal lezen, anders lezen?

Niels Bakker, Stichting Lezen

De komst van e-books, lees-apps en multimediale boeken roept de vraag op hoe digitaal lezen zich verhoudt tot het lezen van papier. Hoe voltrekt het leesproces zich achter het beeldscherm? Kunnen lezers zich even diep concentreren en onderdompelen in digitale teksten? Welke verschillen zijn er tussen digitale leesapparaten, zoals de smartphone, tablet en e-reader, in de leeservaring? Zijn er in dit opzicht verschillen tussen lezers, bijvoorbeeld in leeftijd en opleidingstype? In deze presentatie krijg je een 'stand van zaken' van empirisch onderzoek naar digitaal lezen. Met gerichte vragen nodigt Niels je uit om de onderzoeksresultaten toe te passen op de doelgroep van mbo-studenten.

Niels Bakker is in 2024 gepromoveerd op het proefschrift 'Digitaal lezen, anders lezen? De technologische lees(r)evolutie in empirisch perspectief'. Niels werkt als Teamleider Onderzoek bij Stichting Lezen en is, vanuit deze hoedanigheid, een van de redacteurs van Leesmonitor, een website met onderzoek naar lezen, leesbevordering en literatuureducatie.

Deelsessie 11: Begrijpend lezen in een meertalige context

Marloes Robijn, Stichting Lezen

Ruim 30% van de studenten in het mbo heeft een meertalige achtergrond. In de workshop doe je kennis op en krijg je handvatten over hoe je deze rijkdom aan talen in de klas kunt benutten. Hoe kunnen studenten hun thuistalen gebruiken bij het leren van het Nederlands? En hoe kun je ze daarbij ondersteunen zonder zelf al die verschillende talen te hoeven spreken? Ook krijg je tips voor boeken in de thuistalen en hoe je hiermee het onderwijs kunt verrijken.

Marloes Robijn werkt als specialist leesbevordering en meertaligheid bij Stichting Lezen, waar ze zich bezighoudt met zowel onderzoek rond meertaligheid als de vertaling naar de praktijk in de Bibliotheek op school.

Foto Keke Keukelaar

Deelsessie 12: Liefde voor Lezen in het mbo: OBA School

Maarten Lammers, Nicole Lautenbach, Openbare Bibliotheek Amsterdam

'Liefde voor Lezen' is de Amsterdam variant van het Leesoffensief. De campagne is erop gericht om jeugd en jongeren het plezier van lezen te laten ervaren en een bijdrage te leveren aan kansengelijkheid. Het team van OBA School werkt aan de samenwerking tussen bibliotheek en school via de Amsterdamse variant van de Bibliotheek op school, in het mbo via de samenwerking met ROC van Amsterdam. Op MBO College Zuid opende de eerste OBA Schoolbibliotheek voor mbo studenten en er zijn plannen voor meer locaties. In 2025-2026 werken OBA en ROC van Amsterdam samen op 10 opleidingen.

De succesvolle activiteiten en hobbels die het OBA Schoolteam heeft ervaren worden in deze workshop belicht vanuit verschillende perspectieven van bibliotheek en roc: Hoe ziet het programma eruit? Onder welke voorwaarden is samenwerking tussen bibliotheek en mbo een succes? Hoe werk je aan een mbo-breed leesoffensief gecombineerd met een effectieve aanpak per opleiding bij het grootste roc van Nederland?

Nicole Lautenbach is onderwijsadviseur bij de Openbare Bibliotheek Amsterdam en richt zich op voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs. Nicole ontwikkelt met tien opleidingen van het ROC van Amsterdam en leesmediaconsulenten van de OBA een aanpak leesbevordering.

Maarten Lammers is als programmamanager OBA school verantwoordelijk voor de opzet en ontwikkeling van leesbevordering in Amsterdam door de bibliotheek. In het programma werkt de bibliotheek met ca. 180 scholen, opleidingen en VVE-locaties samen aan een beter leesklimaat op scholen.

Deelsessie 13: Leesbeleid opnemen en borgen - Sonja Engelenberg, Firda en Bert Deuling, Fers

Bij Firda begint lezen een steeds belangrijkere rol te spelen. In veel gevallen start dit bij de lessen Nederlands maar er vinden ook activiteiten plaats binnen onderwijsteams (zoals de Bibliotheek op school) en binnen afdelingen van een college (bijv. door vrij lezen gezamenlijk in te roosteren). Daarnaast blijven we nieuwe initiatieven om het leesplezier te stimuleren, omarmen. 'Heel Firda Leest' maakt onderdeel uit van de Kwaliteitsagenda en is vastgelegd in de visie Nederlands. In deze workshop krijg je handvatten en argumenten om jouw directie of onderwijsmanager te overtuigen van het belang van lezen én hoe dit geborgd moet worden in beleid. Leer van de tegenslagen en de ferme Friese wind mee die Sonja ondervond. Met een notitieboekje vol bruikbare argumenten en aanpakken kun jij je directie overtuigen.

Sonja Engelenberg werkt sinds de start van Firda (schooljaar 23/24) als beleidsadviseur bij de dienst Onderwijs en Kwaliteit. Mede door de jarenlange ervaring die is opgedaan tijdens haar loopbaan op een van de roc's waar Firda uit ontstaan is, kent ze het belang van lezen heel goed. Om daadwerkelijk met lezen binnen aan de slag te kunnen gaan, is het nodig om dit binnen een instelling als collectief belang te zien.

Bert Deuling is adviseur Taal en Leesbevordering bij Fers, de Provinciale ondersteuningsorganisatie voor de bibliotheken in Friesland. Hij is gespecialiseerd in het bevorderen van het lezen in het beroepsonderwijs. Hij ziet het goed kunnen lezen als een belangrijke voorwaarde voor een succesvolle schoolloopbaan en voor het uitvoeren van een beroep.

Deelsessie 14: Leesvaardigheid: de kracht zit hem in de verbinding

Manouk van den Brink en Emke Wang, ITTA

Competent zijn in leesvaardigheid betekent dat een NT2-student zelf teksten kan begrijpen en met de informatie uit de teksten aan de slag kan gaan. Om hier als docent aan bij te dragen, is het belangrijk het lezen 'uit het hoofd' te krijgen en te zien wat de student doet met een tekst en wat hij van een tekst oppikt. Dat kun je goed doen door activerende werkvormen te gebruiken. Met deze werkvormen werk je bovendien aan de verbinding met andere vaardigheden als spreken en schrijven. Hierdoor gaat een tekst meer leven voor een student en kun je ervoor zorgen dat hij zich als lezer aangesproken voelt, dat hij echt in verbinding staat met de tekst. In deze workshop nemen Emke Wang en Anja Valk je mee in een aantal werkvormen die je bij elke tekst, op elk niveau en bij elk vak kunt gebruiken. En je bespreekt met anderen hoe je deze werkvormen in jouw onderwijs een plek kunt geven.

Emke Wang is senioradviseur bij het ITTA binnen het cluster mbo. Ze heeft ruime ervaring in het onderwijs, onder meer als docent NT2, docent Taal op de pabo en docentenopleider bij de lerarenopleiding, teamleider PDG, en opleider van remedial teachers, intern begeleiders en schoolvideo-interactiebegeleiders. Emkes specialisatie ligt in Nederlands als tweede taal, activerende didactiek en coöperatief leren.

Manouk van den Brink heeft een achtergrond in interculturele communicatie en heeft ervaring met verschillende takken in het onderwijs. Ze werkte onder meer op de thema's meertaligheid in het primair en voortgezet onderwijs, taal en ouderbetrokkenheid en basisvaardigheden voor volwassenen. Manouk ziet diversiteit en meertaligheid als verrijking en als iets waar, met de juiste aandacht en aanpak, juist veel voordelen op te behalen zijn.

